

הבורסה מסכמת את שנת תשע"ח

נורית דרור, יחידת המחקר

שוק המניות

❖ עליות שערים במניות הגדולות לצד ירידות שערים במניות הבינוניות ובמניות הקטנות: בסיכום שנת תשע"ח עלה מדד ת"א-35 בכ-17%, לאחר ירידה של כ-2% בשנה הקודמת. לעליית המדד תרמו בעיקר המניות הדואליות הנסחרות בנאסד"ק.

מדד ת"א-35 השיג תשואה דולרית של כ-19% בשנת תשע"ח – נמוכה אמנם מתשואת מדד NASDAQ 100 שעלה בכ-28% והגיע לשיא כל הזמנים, אך גבוהה לעומת בורסות מובילות באירופה שעלו עד כ-5%.

מדד ת"א-90 שבלט בתשע"ז בעלייה של כ-24% הוסיף ועלה בכ-8% בתשע"ח – כאשר את השפעתן החיובית של עליות השערים במניות הטכנולוגיה שעלו בכ-14%, מיתנו מניות הנדל"ן שעלו בכ-1% בלבד.

מדדים עיקריים:

תשע"ח	תשע"ז	
17%	-2%	ת"א-35
8%	24%	ת"א-90
-11%	-4%	ת"א-SME60
-5%	5%	ת"א-צמיחה
10%	14%	ת"א טק-עילית
25%	27%	ת"א בנקים-5
1%	15%	ת"א-נדל"ן
-3%	-7%	ת"א-נפט וגז

❖ הושקו שני מדדי מניות חדשים:

○ מדד ת"א סקטור-באלאנס (הושק בפברואר 2018) - כולל את 100 המניות בעלות שווי השוק הגבוה ביותר מבין המניות הנכללות במדדי ת"א-125 ות"א-SME60. שווי המדד מגיע לכ-615 מיליארד שקל, ובמאי 2018 הונפקו שתי תעודות סל ראשונות עליו.

○ מדד ת"א-תעשייה (הושק באפריל 2018 בשיתוף משרד הכלכלה והתעשייה) - כולל חברות ישראליות מתחומי תעשייה והיי טק. כיום 81 חברות במדד, ששווי כ-287 מיליארד שקל. טרם הונפקה תעודת סל על מדד זה.

מחזורים יומיים (במיליוני שקלים):

% שינוי בתשע"ח	תשע"ז	תשע"ח	
-9%	1,440	1,315	מניות כולל תעודות סל
-5%	1,105	1,050	מניות ללא תעודות סל

❖ המחזור היומי הממוצע בשוק המניות (לא כולל תעודות סל על מדדי מניות) – הסתכם בכ-1.1 מיליארד שקל בתשע"ח, נמוך בכ-5% מהמחזור בשנה הקודמת שבה בוצעה רפורמת המדדים.

❖ מכירות בעלי עניין: התגברו בתשע"ח והסתכמו בכ-7.3 מיליארד שקל, לאחר מכירות בסך של כ-6 מיליארד שקל בתשע"ז. מכירות מניות ע"י בעלי עניין במקביל להנפקות השניוניות תרמו לעלייה בשיעור החזקות הציבור במניות מכ-52% בסוף תשע"ז לכ-57% בסוף תשע"ח (ללא "טבע" ו"פריגו").

❖ משקיעי חוץ רכשו מניות נטו בסך כ-5.3 מיליארד שקל בשלושת הרבעונים הראשונים של תשע"ח, המשך לרכישות בסכום דומה בשלושת הרבעונים האחרונים של תשע"ז, ולאחר מכירות בסך כ-3 מיליארד שקל ברבעון הראשון של תשע"ז.

גיוסי הון/חברות חדשות:

הנפקות והקצאות של מניות (במיליוני שקלים):

תשע"ח	תשע"ח	
9,905	8,730	גיוס בתל-אביב
2,960	1,907	מזה: ע"י חברות חדשות
-	798	מזה: במניות בכורה

תשע"ז	תשע"ח	
2,220	2,155	גיוס בחו"ל
17	15	מספר חברות חדשות
2	3	מזה: רישום כפול

❖ היקף הגיוסים במניות בתל-אביב:

כ-8.7 מיליארד שקל גויסו בהנפקות והקצאות פרטיות של מניות בתשע"ח, לעומת כ-9.9 מיליארד שקל בשנה הקודמת. חברות הנדל"ן בלטו השנה עם גיוס המהווה כ-37% מהסכום שגויס בהנפקות והקצאות פרטיות של מניות, לעומת כ-30% בשנה הקודמת.

מתוכם, כ-5.8 מיליארד שקל גויסו בהנפקות לציבור, לעומת כ-6.6 מיליארד שקל שגויסו בתשע"ז.

12 חברות חדשות ביצעו הנפקה ראשונית (IPO) והצטרפו בתשע"ח לבורסה. גל ההנפקות החדשות מאופיין:

- במגוון החברות מבחינת עיסוקן – 4 חברות מסחר ושירותים, 2 חברות נדל"ן, 2 חברות אנרגיה וחיפוי נפט וגז, 2 חברות תעשייה, חברת טכנולוגיה וכן קרן הייטק ראשונה בבורסה (איביאי טכנולוגיה עילית שהנפיקה ביוני 2018),
- במגוון החברות מבחינת גודלן - חברה גדולה אחת בשווי של 4.4 מיליארד שקל (קבוצת המלונאות פתאל החזקות שהנפיקה בינואר 2018), 5 חברות בינוניות בשווי של 300-700 מיליון שקל (גלברנדס, כלל משקאות, קרן איביאי טכנולוגיה עילית, קבוצת אחים יעקובי, הולמס פלייס), ו-5 חברות בשווי של 140-270 מיליון שקל (רני צים, אלמור חשמל, דלק תמלוגים, עדיקה סטייל, ג'י.פי גלובל) וחברה אחת בשווי של 80 מיליון שקל (מכון לחקר האינטרנט).
- שלוש חברות שילבו הצעות מכר ע"י בעלי שליטה בהנפקות ראשוניות: גלברנדס, הולמס פלייס, ועדיקה סטייל, שהזרימו כ-296 מיליון שקל לבעלי עניין.

❖ חברות דואליות חדשות:

בתשע"ח נרשמו למסחר בבורסה שלוש חברות דואליות חדשות הנסחרות בארה"ב:

- קרן ריט אמריקאית סים קומרשייל הנסחרת בנאסד"ק שגייסה כ-798 מיליון שקל בהנפקת מניות בכורה לציבור בבורסה בתל-אביב.
- שתי חברות אשראי אמריקאית לעסקים בינוניים (Business Development Company) – פננטפארק – הנסחרת בנאסד"ק ומדלי קפיטל – הנסחרת ב-NYSE.

❖ שתי חברות הנסחרות בתל-אביב רשמו את מניותיהן למסחר מקביל בבורסת הנאסד"ק: חברת הביוטכנולוגיה – קולפלנט אחזקות, וחברת הטכנולוגיה – סייפ-טי גרופ שגם ביצעה הנפקת מניות ראשונה לציבור בארה"ב וגייסה כ-27 מיליון שקל.

❖ שבע חברות ביומד דואליות, מחקו את מניותיהן מהמסחר בתל-אביב בלבד: סלזיון, מנקיינד, סרגון, ביונדווקס, מיילן, תראפיקס ביו ואינטק פארמה.

כיום נסחרות בתל-אביב 60 חברות שמניותיהן נסחרות גם בארה"ב או באירופה.

שוק איגרות החוב

מדדים עיקריים:

תשע"ז	תשע"ח	
		אג"ח חברות:
5.0%	3.5%	צמוד מדד
6.0%	2.0%	תל בונד-תשואות
6.7%	-0.5%	תל בונד-שקלי
7.3%	-0.5%	תל בונד תשואות-שקלי
4.2%	3.5%	צמוד מט"ח
		אג"ח ממשלתית:
0.8%	1.5%	צמוד מדד
2.3%	-0.5%	שקלי – ריבית קבועה

❖ עליות שערים באיגרות החוב צמודות המדד וירידות שערים באיגרות החוב השקליות:

- באיגרות חוב צמודות המדד, השיגו איגרות חוב חברות תשואה של כ-3.5%, לעומת איגרות החוב הממשלתיות שהשיגו תשואה של כ-1.5%.
- מאידך, איגרות חוב חברות וממשלתיות שקליות ירדו בכחצי אחוז.

המסחר באיגרות החוב הושפע ממספר גורמים, כאשר:

השפעה חיובית, בעיקר על שערי איגרות החוב צמודות המדד, הייתה לעלייה בשיעור האינפלציה – לכ- 1.1% בתשע"ח, גבוה מהרף התחתון של היעד הממשלתי (-1%) לראשונה מזה כארבע שנים. השפעה שלילית, בעיקר על מדדי איגרות החוב השקליות הייתה להעלאת ריבית הפד בארה"ב שלוש פעמים ברבע אחוז לכ-2% בסוף תשע"ח, ובעקבותיה ציפיות להעלאת הריבית במשק.

❖ הבורסה השיקה בתשע"ח 9 מדדי תל-בונד חדשים:

- 2 מדדי תל-בונד חדשים הושקו בנובמבר 2017: **תל בונד צמודות-מעלה ותל בונד שקלי-מעלה**, בהם נכללות סדרות אג"ח של מנפיקים שדורגו על ידי ארגון מעלה לאחריות חברתית. טרם הונפקו תעודות סל על מדדים אלה.
 - 6 מדדי תל-בונד חדשים הושקו בפברואר 2018: 4 מדדי תל בונד לפי **הצמדה ולפי דירוג** ו-2 מדדי תל בונד ענפיים - **תל בונד שקלי-בנקים וביטוח ותל בונד צמודות-נדל"ן**. על כל המדדים, מלבד **תל בונד צמודות-נדל"ן**, הונפקו תעודות סל.
 - ביולי 2018 הושק **מדד תל-בונד צמודות-דולר**, הכולל אג"ח חברות צמודות דולר הנסחרות בבורסה, בעלות דירוג (A-) בדירוג מעלות או (A3) בדירוג מידרוג, לפחות. טרם הונפקה תעודת סל על המדד.
- הבורסה מחשבת כיום 29 מדדי תל-בונד המאפשרים למשקיע לבחור בענף, בדירוג ובמח"מ של אג"ח חברות. **החזקות הציבור ב-96 תעודות סל על מדדי תל-בונד מגיעות לכ-25 מיליארד שקל.**

מחזורים יומיים (במיליוני שקלים):

תשע"ח	תשע"ז	% שינוי בתשע"ח
2,595	2,700	-4%
1,045	1,005	4%
910	865	5%
3,640	3,705	-2%

❖ נמשכת העלייה במחזורי המסחר באג"ח חברות:

מחזור המסחר באג"ח חברות (לא כולל תעודות סל על מדדי איגרות חוב) המשיך לעלות זו השנה החמישית והגיע לשיא בסך כ-0.9 מיליארד שקל ביום בממוצע בתשע"ח גבוה בכ-5% מהמחזור הממוצע בתשע"ז. ב-17 במאי 2017, ערב העדכון החצי-שנתי של **מדדי התל-בונד**, נקבע מחזור ענק במסחר באגרות חוב בבורסה בסך כ-7.3 מיליארד שקל - מתוכם כ-4.7 מיליארד שקל באג"ח חברות.

במחזורי המסחר באג"ח ממשלתי השנה התמתנה מעט הפעילות בתשע"ח, בהשפעת הירידה בפעילות משקיעי חוץ - שמכרו אג"ח ממשלתי בסך של כ-4.7 מיליארד שקל בשלושת הרבעונים הראשונים של תשע"ח.

הנפקות אג"ח חברות (במיליוני שקלים):

תשע"ח	תשע"ז
55,875	56,275
7,893 (14 חברות)	7,062 (13 חברות)
11,145	4,585
67,020	60,860

❖ בשנת תשע"ז נמשך גל גיוסי האג"ח וגויסו כ-56 מיליארד שקל ע"י הסקטור העסקי בהנפקות והקצאות פרטיות של אג"ח לציבור.

להלן מאפייני הגיוס העיקריים בתשע"ח:

- גיוסי הסקטור הריאלי הסתכמו בכ-44 מיליארד שקל (מזה כ-7 מיליארד שקל ע"י 12 חברות חדשות) - נמוך בכ-9% לעומת הסכום שגויס בשנה הקודמת. סכום זה מהווה כ-79% מסך גיוס החברות באמצעות אג"ח לציבור בתל-אביב בתשע"ח לעומת כ-87% בשנה הקודמת. מרבית הסכום מיועד לפירעון אג"ח סחיר השנה ובשנה הבאה, וחלקו למחזור חוב לא סחיר ולהרחבת פעילות החברות.
- ענף הנדל"ן ממשיך לבלוט בתשע"ח עם גיוס בסך כ-28 מיליארד שקל – גבוה בכ-10% לעומת השנה הקודמת, ומהווה כמחצית סך הגיוס ע"י חברות מהציבור לעומת כ-46% בשנה הקודמת.
- גיוסי הסקטור הפיננסי התגברו והסתכמו בכ-12 מיליארד שקל בתשע"ח לעומת כ-7 מיליארד שקל בתשע"ז (מהם כ-3 מיליארד שקל באג"ח COCO, וכ-0.9 מיליארד שקל ע"י 2 מנפיקות חדשות -

חברות אשראי אמריקאיות לעסקים בגודל בינוני), **סכום המהווה כ-21% מסך גיוס החברות באמצעות אג"ח לציבור בתל-אביב השנה לעומת כ-13% בשנה הקודמת.**

○ **גיוס באג"ח צמוד מדד עלה והסתכם בכ-26 מיליארד שקל בתשע"ח** (לעומת כ-18 מיליארד שקל בתשע"ז) **היווה השנה כ-47% הסכום שגויס מהציבור לעומת כ-32% בשנה הקודמת. הגיוס באג"ח שקלי בריבית קבועה ירד והסתכם בכ-24 מיליארד שקל בתשע"ח** (לעומת כ-29 מיליארד שקל בתשע"ז) **והיווה כ-43% הגיוס בשנה זו לעומת כ-52% בשנה הקודמת. הגיוס באג"ח צמוד דולר ירד** אף הוא והסתכם בכ-6 מיליארד שקל בתשע"ח (לעומת כ-9 מיליארד שקל בתשע"ז), **סכום המהווה כ-10% מהגיוס בשנה זו לעומת כ-16% בלבד בתשע"ז.**

❖ **סכום נוסף בסך כ-11 מיליארד שקל גויס בתשע"ח באמצעות אג"ח למשקיעים מוסדיים במסגרת רצף מוסדיים ונ.ש.ר לעומת גיוס בסך כ-4.5 מיליארד שקל בשנה הקודמת. בלטו בגודלם השנה הגיוסים הבאים: כ-3.5 מיליארד שקל גויסו ע"י חברת החשמל ממשקיעים מוסדיים בארה"ב באמצעות אג"ח צמוד דולר, שנרשם למסחר במסגרת "רצף מוסדיים" בתל אביב, כ-3.3 מיליארד שקל גויסו ע"י בנק הפועלים, כ-1.1 מיליארד שקל מהסכום גויס באג"ח COCO הכולל מנגנון להמרה כפויה למניות, וכ-2.6 מיליארד שקל גויסו לראשונה ע"י שתי חברות לא-בורסאיות: חברת הנדל"ן הזרה שמוס (1.5 מיליארד שקל) וחברת הפיננסים מימון ישר (1.1 מיליארד שקל, בשלוש הנפקות).**

הנפקות איגרות חוב מובנות:

בתשע"ח גויסו כ-3.5 מיליארד שקל בהנפקות של איגרות חוב מובנות לציבור ע"י חברת אלה פקדונות. מרבית הסכום, כ-3.1 מיליארד שקל גויסו בהנפקות של אג"ח צמוד מדד מגובה בפיקדונות בבנקים מקומיים, בדירוג מעלות AAA.

הנפקות אג"ח ממשלתי ברוטו (במיליוני שקלים):

תשע"ח	תשע"ז	סה"כ ברוטו
41,710	46,545	

❖ **בסיכום תשע"ח גייס האוצר כ-41.7 מיליארד שקל, מהם כ-32 מיליארד שקל באג"ח שקלי, והשאר באג"ח צמוד מדד.**

בנוסף, משרד האוצר גייס בינואר 2018 בלונדון 2 מיליארד דולר באמצעות שתי סדרות של אג"ח ממשלתי צמוד דולר: 1 מיליארד דולר באג"ח לטווח של 10 שנים בריבית של 3.25%, ו-1 מיליארד דולר באג"ח לטווח של 30 שנה בריבית של 4.125%.

שוק הנגזרים

מחזורים יומיים (באלפי יחידות):

תשע"ח	תשע"ז	% שינוי בתשע"ח	אופציות חודשיות על מדד ת"א-35
99	103	-4%	אופציות שבועיות על מדד ת"א-35
34	32	6%	אופציות דולריות
55	57	-4%	

❖ **בתשע"ח נמשכה הירידה בפעילות באופציות החודשיות על מדד ת"א-35, מגמה שהחלה לפני שנתיים המחזור באופציות החודשיות על מדד ת"א-35 שהסתכם בכ-99 אלף יחידות ביום בתשע"ח, נמוך בכ-4% מהמחזור הממוצע בשנת תשע"ז.**

מאידך באופציות השבועיות על מדד ת"א-35 חלה עלייה קלה בפעילות ונסחרו כ-34 אלף יחידות ביום בממוצע בתשע"ח, גבוה בכ-6% מהמחזור הממוצע בשנת תשע"ז. ב-6.2.2018 נרשם מחזור שיא במסחר באופציות השבועיות על מדד ת"א-35 ונסחרו 146,057 אופציות וזאת לאחר מספר ימים של ירידות שערים חדות בוול סטריט ותנודתיות גדולה במסחר במניות.

❖ **באופציות הדולריות נסחרו כ-55 אלף יחידות ביום בממוצע בשנת תשע"ח, נמוך בכ-4% מהמחזור הממוצע בשנת תשע"ז, וזאת חרף התחזקות הדולר ביחס לשקל בכ-2.5% בהשפעת המשך עליית ריבית הפד בארה"ב ובהשפעת רכישות דולרים ע"י בנק ישראל.**

תעודות סל

○ **בשוק תעודות הסל התגברו ההנפקות בתשע"ח והונפקו 31 תעודות סל חדשות, לעומת 10 חדשות בשנת תשע"ז. להלן התפלגות התעודות:**

○ **2 תעודות סל ראשונות על מדד המניות ת"א סקטור-באלאנס שהושק בפברואר השנה. שווי החזקות הציבור בתעודות אלה מגיע לכ-42 מיליון שקל.**

- 24 תעודות סל על מדדי תל-בונד חדשים שהושקו בשנה האחרונה. שווי החזקות הציבור בתעודות אלה מגיע לכ-1.7 מיליארד שקל.
- 4 תעודות סל על מדדי מניות בינ"ל ותעודה אחת על מדדי אג"ח חברות בארה"ב.
- כיום נסחרות בבורסה 695 תעודות סל ו-19 תעודות מטבע.

הציבור מעדיף ניהול השקעות אקטיבי על פני ניהול פאסיבי - מוכר תעודות סל ורוכש קרנות נאמנות על מדדי מניות ומדדי אג"ח בדומה למגמה בשנה הקודמת:

רכישות/מכירות של תעודות סל ע"י הציבור (במיליוני שקלים):
(נתוני בנק ישראל)

תשע"ז	תשע"ח	
-5,745	-4,145	תעודות סל על מדדי מניות בת"א
-345	-3,310	תעודות סל על מדדי מניות בחו"ל
-2,245	30	תעודות סל על מדדי אג"ח בת"א
-1,235	-655	תעודות מטבע

יצירות/פדיונות בקרנות הנאמנות (במיליוני שקלים):

תשע"ז	תשע"ח	
4,710	-645	קרנות המשקיעות במניות בת"א
12,635	1,560	קרנות המשקיעות באיגרות חוב בת"א
-4,605	-3,880	קרנות שקליות
-4,220	1,290	קרנות כספיות
140	5,930	קרנות המשקיעות בחו"ל

❖ בתשע"ח הציבור מכר תעודות סל על מדדי מניות מקומיים ובינלאומיים בסך כ-7.5 מיליארד שקל, ורכש קרנות נאמנות המשקיעות בחו"ל בסך כ-5.9 מיליארד שקל – יותר ממחצית הסכום בשליש האחרון של השנה בו הגיעו מדדי המניות בארה"ב לשיא כל הזמנים.

❖ הציבור לא ביצע פעילות מהותית נטו בתעודות סל על מדדי אג"ח בשנת תשע"ח, אך רכש קרנות המשקיעות באג"ח בהיקף של כ-1.6 מיליארד שקל נטו – מכירות נטו בסך כ-5.4 מיליארד שקל שבוצעו בשני השליש האחרונים של השנה, קיזזו רכישות בסך כ-7 מיליארד שקל בשליש הראשון של תשע"ח.

מחזורים יומיים (במיליוני שקלים):

תשע"ז	תשע"ח	
330	265	תעודות סל על מדדי מניות
23%	20%	% ממחזור המסחר במניות
135	130	תעודות סל על מדדי אג"ח
14%	13%	% ממחזור המסחר באג"ח לא ממשלתי

לירידה במחזורי המסחר בתעודות סל השנה, שנה שלישית ברציפות, תרמה ירידת חלקו של הציבור שלוותה כאמור במכירות מאסיביות של תעודות סל על ידו.